

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

o in

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii'a

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la

„FEDERATIUNEA“

pre patrariulu II (apr. iuniu) 1870.

Incependu se trimestriulu alu II (apr.—iuniu an. c. rogamu pre p. t. doritorii de a ave acestu diurnalu, se binevoiesca a grabi cu prenumeratiunea, pentru ca de una parte se ne scimu orientat in privint'a numerului esemplarielor ce vomu ave a tipari, era de alta parte se potemu incungiura ori ce neregularitate in speditiunea diurnalulu. Totu de una-data rogamu pre Domni abonati, cari sunt in restantia cu pretiulu de prenumeratiune, se nu intardie a-si refu socotele, ca se nu ni se adauga greutatile si d'in acesta parte.

Era DD. abonati, alu caroru abonamentu espira cu finea trimestriulu ian.—mart., voru binevoii a-si renou. fara intardiare abonamentele ca-ci altmintre, neiertandu-ni mediu-locele a tipari mai multe esemplarie decatu cere numerulu abonatorulu, aru suferi scaderea, ce au suferitu-o toti acei-a cari negrabindu a se prenumerat indata la finea anulu 1869, nu mai potu ave Nr. 1 si 2 ai diurnalulu nostru, ca-ci ni lipsescu cu totulu.

Ne rogamu a se scrie l e g i b i l u: numele prenumerantelu, locuint'a, post'a principale si post'a ultima.

Neregularitatea expeditiunii provine mai vertosu de la poste; dreptu-ace'a, DD. abonati voru binevoii a reclama numai decatu numerulu ce li va lipsi.

Conditiiunile de prenumeratiune remanu cele d'in fruntea diurnalulu.

Redactiunea.

Patim'a si fric'a magiariloru.

Sub titulu acestu-a publica „Reform'a“ dlui Schuseka, in nr. seu de la 7 aprile a. c., urmatoriu articlu:

„Destinele Austriei se influentieza in momentulu presinte prin patim'a si fric'a magiariloru mai multu, decatu cum apare in exterioru. Magiarii au patim'a d'a domni preste natiunalitatele d'in imperiulu lui Stefanu, d'a le magiarisa cu incetulu si d'a fundat unu mare imperiu magiaru. Ei spera, ca la scopulu acestu-a voru ajunge prin organizatiunea de acum'a a monarcei absburgice. Pentru ace'a ei pretindu cu violentia intielegibile, ca acesta organizatiune se se sustiena neschimbata, si a numitu se se intruduce cu energia in partea apusena a imperiulu. Dar' intruducerea acestei organizatiuni in Cisleitania n'a succesu nece in gradulu, ca d'incolo de Leit'a, ba ea trebeu privita ca unu ce de totu nenimeritu, si se nasce necesitatea imperativa a unei schimbari. Pre magiari i-cuprinde fric'a, ca una politica de impacare in Cisleitania ar potè reinfluencia a supra relatiuniloru ungu-resci, a sgudu organizatiunea de acum'a a imperiulu lui Stefanu si a produce si acolo necesitatea unei schimbari. Dreptu-ace'a magiarii sunt inimici opusetiunei natiunali si de dreptu publicu a poporeloru de d'incoco de Leit'a, si acesta inimicetia magiara impedeza in gradu potinte, seu celu putienu amena una impacare multumitoria cu aceste popore.

„Innainte de tote trebeu se spunemu magiariloru cu tota sinceritatea, ca opusetiunea natiunale si de dreptu publicu de d'incoco nu cugeta neci catu e mai putienu, a li rapit ace'a ce ei au elupatu, a derimat ce au edificat. Ea si-permite numai a admonie pre magiari cu privire la amagirea, in carea se afla, cugetandu ca edificiuulu loru de domnire este degia fundatu pre deplinu, duratoriu si solidu, ea si-permite a condamnat nedreptatea si neliberalitatea, cu carea magiarii tracteaza pre celelalte popore d'in imperiulu loru; ea i-face atenti, in modu amicabilu, la nemultumirea acestoru popore, carea atatu este de mare, incatu, intru adeveru, imperiulu magiaru de asta-di jace

pre unu vulcanu; si ea este indreptatita si deobligata a ave una simpatia catra aceste popore apesate si amenintiate in existintia loru natiunale, si a-i da si espressione. Opusetiunea natiunale de d'incoco nu merge mai departe in privint'a acesta. De una parte, ea lasa dreptatii, liberalitatii si intieptiunii de statu a magariloru, si de alta parte consciintiei si sentiului d' libertate, curagiului si puterei poporeloru nemagiare, de a intruduce si in imperiulu lui Stefanu raporte, intre cari este possibile una existintia generalu libera. Suntemu convinsi, ca Croatii, Slovacia, Serbii, Romanii, Rutenii si Germanii d'in imperiulu lui Stefanu se voru potè ingriji de sine insi-si, si-voru potè castiga drepturi, si ca, de alta parte, magiarii se voru ingriji numai de propri'a loru salute, dandu drepturi acestoru popore.

„Inse, daca magiarii, cari in propriulu loru imperiu au inca de a invinge atate dificultati mari, si cari detorescu inca multu dreptatii si libertatii, mai voiescu a se indesa in modu dominatoriu si in afacerile diumetatie nostre de imperiu, trebuescu respinsi cu tota puterea in intrulu bariere loru loru. Ei au estu d'in barierele aceste, au trecut forte departe preste dreptulu loru, prezentandu pentru organizatiunea monarcei absburgice fictiunea utopica si despotica a celoru „doue natiuni libere“, cari au pactatu intre sine pentru a impartii domnirea a supra celoru-a lal e popore. Magiarii n'au fostu indreptatiti d'a se proclamati in propriulu loru imperiu de unic'a natiune libera, privilegiata si destinata pentru domnire, ei au fostu si sunt cu atatu mai putienu indreptatiti si impoterniciti d'a dicta, ca si in diumetatea nostra de imperiu are se existe numai una unica natiune libera, si ca atare se domnesca.

„Magiarii sunt, in gradulu supremu, nemultumitori facia de opusetiunea natiunale de d'incoco. Ei s'au bucuratu de acesta opusetiune, au premaritu o candu, in opunerea loru contra centralisatiunii schmerlingiane a intregulu imperiu, s'au potntu radfima pre ea. Pre langa tota perseverantia loru demna de lauda, magiarii au d'a multumit, in mesura mare, chiaru opusetiunei natiunali de d'incoco eluptarile loru de asta di. Ei inse abie si-au fostu dobenditu partea loru, si numai decatu d'edera preda inimiciloru pana atunci comuni pre poporele si partitele, cari au fostu aliatii loru cei mai activi, intindendu man'a, in modu lingustoriu, acelu-a, carii mai innainte aru fi stirpitu, bucurosu, magiarismulu cu focu si spada, si l'aru stirpi inca si acum'a.

„Magiarii lupta acum'a in comunitate cu fostii loru inimici contra amiciloru loru adeverati si sinceri, si ei lupta cu arme false. Ei sbiera in continuu d'impreuna cu decembristii, ca federalismulu duce la distrugerea Austriei; si cu tote aceste, impacarea cu Ungaria, carea nu este alt'a decatu federalismu, se pr'maresca ca salvarea Austriei. Magiarii consentiescu cu strigetulu falsu alu decembristiloru, ca impacarea cu poporele opusetiunali de d'incoco ar' duce la reactiune, la nimicirea libertatii constitutiunali, la federalismu si absolutismu; si cu tote aceste, libertatea constitutiunale potu, in catu-va, se devina efficace chiaru numai in urm'a impacarii cu Ungaria; cu tote aceste, dicemu, nou'a Ungaria libera de asta-di inca totu nu este altu-ce, decatu una oligarcia nobilitaria, si cu tote aceste se vede, ca tienerea strinsu la constitutiunea d'in decemvre pote duce seu la absolutismu seu la distrugerea Austriei. Voiescu pote magiarii acesta distrugere? Atunci vai de ei! Neci unu poporu n'are mai neincungiurabile lipsa de acesta Austria pentru scutirea propriei sale existintie, decatu chiaru magiarii.

„Acestu poporu, altcum in atate privintie demnu de lauda, devine orbu prin patim'a sa d'a domni si prin fric'a d'a fi conturbatu si impedeatu in indestulirea acestei patime, si in orb'a acesta fuge pre una cale, ce duce la unu abisu, care va fi unu mormentu eternu pentru tota splendorea magiara.“

Romanii'a batu-jocurita

si guvernulu ei laudatu (de ostrunguri.)

(B.) Ostrungurii au unu lessiconu particulariu pentru casurile, candu se indura se arunce, d'in culmea orgoliulu loru nemarginitu, cate una privire asup'a Romaniei. Cuprinsulu acestu lessiconu scrisu cu condeiulu urei si dusmaniei, e cunoscutu bine si despretiutu de Romanii. A vorbi dara despre elu, aru fi lucru ingratu, de-cum-va n'amu fi descoperitu, pre paginele lui d'in urma, lauda multa pentru guvernulu actualu (Lambruculescu) d'in Bucuresci si — lucru firescu — batu-jocure si calomnie pentru marele partiu natiunali, liberalu si patrioticu, care cuprinde in cerculu seu totu ce este romanu in sinulu Romaniei libere. A fi laudatu de ostrunguri insamna a fi servulu loru; a fi atacatu de ei, este a fi romanu adeveratu, devotatu patriei si natiunei romane. Este instructiva in respectulu acestu-a corespondintia ce o reproducemu aci intraga d'in diuariulu magiaru „Reform“ de la 11 aprile, ce apare in Pest'a cu spesele guvernulu magiaru. Eca-o:

„Situatiunea Romaniei de la corespondintele nostru particularu.

Bucuresci, 7 aprile.

„Daca este adeveratu, ca statulu celu mai bunu este acela, despre care se vorbesce mai puticinu, atunci drag'a nostra Romania este unulu d'in statele cele mai reu despuse, fiindu-ca despre ea se vorbesce multu, forte multu, mai multu decatu despre statele in facia caroru-a noi aparem numai ca una nulla.

„Voindu a presentati lectoriloru d'in unu statu strainu unu raportu, sine ira et studio, despre tier'a si caus'a nostra me intrebu de nou, daca Romania se afla ore intr'adeveru intr'una stare atatu de rea, precum cei mai multi afirma? Respon'u'u, dorere, este, ca — da. (Cum lacrema crocodilulu! Trad.)

„Nu este dora in lumea larga tier'a mai subminata decatu a nostra (adeca Romania.)

„Avemu constitutiune, care in totu casulu nu este cea mai rea in Europ'a; ore avemu inse materialu pentru unu edificiu constitutiunali? Mai ca nu!

„Partitele nostre se osebescu prin ace'a, ca unii aru v're, er'altii aru sc'i se guverneze. Opusetiunea nostra actualu voiescu se guverneze cu ori-ce pretiu si intre ori-ce raporte, dar' nu e capabile (!) d'a guvernati. Guvernatorii nostri de asta-di posiedu inteligentia, capacitate si insufletire pentru adeveratele interese ale tierrei: dar' n'a u partita, flutura in aeru si potu figat'a in totu momentulu pentru una cadere repentina. Brateanu a infectatu, prin tote mediu-locele publice si oculte, permise si nepermise, opiniunea publica, impingundu poporulu in una asiè directiune ratecita, de la carea abie de se va potè abate. Generatiunea tenera este preocupata de planuri fantastice, nerealisabile — pan-romane, este condusa de idee ultraiste si absurde, cari au facutu d'in ea unu elementu destructoru pentru lucrurile sustatorie, natiunali si practice. Incependu de la junele studentu pana la junele oficieru, comerciantu, oficiantu — toti sunt aderinti fanateci ai ideei Romaniei-Mari; toti sunt cuprinsi de epidemia „vaieteloru transcarpatine“, toti despretiuescu realitatea. Radecandu-ne mai susu, vedemu boerii mari si mici, vechii oficianti de statu si cati-va comercianti mai vechi; acesti-a sunt destulu de trezi pentru ca se recunosca in aderintii lui Brateanu pre inimicii patriei; dar crescerea loru, dedarea si multele esperintie i-au facutu forte unilaterali, multu mai unilaterali, decatu se pota inceta d'a gravita catra nordu. In unele respecte acesti-a sunt lamur'a natiunei, dar' siovaescu, graviteza incolo si incoco, sunt supusi influintiei ruse si se gurbovescu, cu umilintia-le in-nascuta, d'in aintea consululu muscalescu. Daca cautamu inse in diosu, damu d'o massa cruda, intiepenita si neinsufletita vre-oda'a de consciintia propria, si indata ni intorcemu cu compatimire

ochii de cătra ea: masele poporului sunt impotente d'o camdata; nu poti contá pre ele, nu poti edificá pre ele, dar nice nu poti face nemicu contr'a loru.

„Alegerile mai noue d'in Focsiani mi-servescu dreptu illustratiune eminenta pentru icon'a ce vi-o presintu. Diregatorii, judecatorii si comerciantii mai tineri: alegu pentru camera — unu implacabilu, care respira resbunare si doresce cu multa sete nimicirea guvernului sustatoriu. Unde au fostu masele, cari au dreptulu alegerei? Necaiure. Pentru ce s'e se intereseze de sortea statului? Cus'a ori Carolu porta cumenaculu de hospodar: ce li pésa loru? Pentru mase este totu un'a: toti pretindu de la ele dare, deci nu este cauza pentru a preferi unui-a pre cel'altu. Moderatii inca sunt representati in Focsiani, dar' numerulu loru este neinsemnatu, si, fiindu intimidati de ultraisti, mai bine siedu acasa in pace, precandu cetatea si alege deputatulu. Unu regim'u moderatu si intieptu pote ore s'e cometeze pre aceste doue elemente? De siguru nu. Daca ultraistii voru ajunge inse la guvern, Roman'a va fi atunci de nou objectulu neleniscirei pentru apusu, pentru cá Europ'a doresce, ce e dreptu, una Roman'a libera, nu va poté s'e suferi inse una Roman'a rusésca.

„Opusetiunea nu e condusa de voiint'a d'a desvoltá viet'a constitutiunale si d'a promove interesele adeverate ale tieriei: ea voiesce in ainte de tote una Roman'a-Mare, carea s'e se estinda pana unde s'aude cáte una voce romanésca. Principele de Hohenzollern nu posedie simpat'ia loru, pentru cá nu scie s'e dé espressione „energica“ aspiratiunilor de mare potere. „Palatulu este de esarendatu de la 1 iuliu!“ aceste se poteau ceti nu demultu pre unu placatu cu litere gigantece, afisiatu pre palatiulu lui Carolu. De ce ar' si fi bunu acestu Carolu, daca nu scie s'e tréca ca unu Hannibalu preste munti, pentru ca s'e faca d'in totii romanii una natiune? Cumcá cu ce felu d'armata? Cu ce felu de bani? Cu ce dreptu? — Intrebárele aceste sunt atátu de copilaresci, in cátu Bratenistulu adeveratu nu li da altu respunsu dec tu, cá tote se potu, dac a omulu voiesce seriosu. Ce pote unu guvern in faci'a unei asemenea stimulatiumi? Ori ce va face, nu va poté face pre placulu acestoru omeni, ce voiescu inainte de tote s'e derime (!) Roman'a presente, pentru a radecá in loculu ei alt'a mai mare. Ore guvernulu poté aru intemeiá una monarc'ia mare? Vorbe gole! ori aru poté ori ba: n u m a i s e v o i e s c a !

„Una asemenea situatiune nu se mai pote sustiené. Carolu celu „trasmis de providentia“ do-bendi degiá titulu de tradatoriu si tote foiele éstreame anuncia expeditiune contr'a lui. „Intrarea domnei Elisabet'a in Bucuresci este pré frumosa: cum va fi inse esírea?“ — mi-a dísu unu romanu, in momentulu celu mai solemn alu intrarei principesei.

„Guvernulu este impotente in faci'a intrigeloru acestoru-a. N'are partida, autoritatea lui este subminata, in armata nu se pote increde — bine o sefe. Viet'a de statu este pamentu necultivat, administratiunea e rea, justiti'a nesuferita, financiele incurcate. Unu guvern, cu viet'a de adi pana mane, cum ar' poté elu ore s'e s'apuce d'unu lucru seriosu, candu este silitu s'e-si d'e tota poterea pentru a se aperi? —

„Roman'a are s'e si schimbe ministeriulu, precum omulu de omenia si-schimba — camesi'a.“

„Ce intielesu pote avé constitutiunea intre asemenea raporte? —

„Situatiunea nostra nu se mai pote sustiené. Constitutiunea nu ajuta aci. Ne trebuescu barbati, precepere, patriotismu: fára d'aceste tier'a nostra ratecesce pre mare.

„D'aci se esplica, pentru-ce se vorbesce in Europ'a atátu de multu despre noi.“

Eta, unu puiu de ostrunguru, incubatu in capital'a Roman'ei, cum vorbesce, sub masc'a ipocrisiei patriotece, de Romani si despre tier'a romanésca. D'in vorbele lui potemu trage consecintiele urmatoric: Roman'a si-cunosce omenii, si-cunosce missiunea gloriosa in orientulu Europei; ea condamna tendintiele antiromane ale omeniloru d'in guvernulu actualu si sustiene partitulu celu mare natiunale, care si-a alesu de tínta salvarea si prosperitatea Romanismului. Mai departe, ciocoi si strainii sunt servitorii Rusiei si ai Ostrunguriei; dar', d'in fericire, nu sunt multi si supotentiiosi, disparu in faci'a legioneloru generatiunei tenere si vigurose, care se insufletiesce pentru marirea si binele patriei si natiunei romane. In fine, situatiunea actuala a Roman'ei este grava, nesupportabile. Suprem'a necesitate este, ca frenele statului romanu s'e se redé natiunei, barbatiloru ei de incredere, cari voru avé si patriotis-

mulu si capacitatea d'a inlaturá periclele si calamitatile imminente ce strainii le impingu cu ambele manele asup'r'a Roman'ei. Unu guvern, ce calca constitutiunea inviolabile a tieriei, independint'a besericei romane, vinde Rusului si Ostrunguriloru una parte d'in cele mai insemnate linie de comunicatiune, impune dári nedrepte si nesupportabile. distruge armata tieriei lasa in scirea lui Ddieu aperarea tieriei, nu respecta drepturile cetatieniloru, si, in fine, nu-si respecta missiunea sa de guvern romanu: unu asemenea guvern e una calamitate pentru tíera, care trebue inlaturata la tempu, pentru ca s'e se evite multe, grele si mari catastrofe.

Toemai candu scriemu aceste, firulu electricu ni aduce scirea, cá guvernulu d'in Bucuresci si-a datu demissiunea carea s'a primitu. Cari voru fi barbati chiamati a repará gresielele d'in trecutu nu scimu inca. Dorim'u s'e fia omeni cu inima si veritate romanésca!

Petiele'a, 4 aprile 1870.

Domnule Redactoru!

Binevoiti a dá locu in colonele stimatului diariu, ce redigeti, urmatoriei suplice a intielegintiei romane d'in districtulu protopopescu alu Bagáului, adresata pré Sifei Sale parintelui Metropolitu de Alb'a-Iul'a:

Escelentia!

Pre candu ferbinte asceptámu convocarea congresului besericescu natiunale romanu gr. cat., trist'a fama ventilata prin diariulu „Federatiunea“ Nr. 17. despre denegarea dreptului de a se infiintá doritulu congresu, descoperita prin in. ministeriu reg., amaru a electrisatu sentimintele nostre cele sincere, punendu ne de-odata in mirare, cá ce voiesce in. ministeriu ung. cu noi Romanii gr. cat. prin mai susu amintita denegare, care pre facia s'a descoperitu, cum-cá aru de cugetu s'e ne despoie de drepturile nostre besericesci erédite de la protoparinti nostri, si s'e ne constringa s'e mergemu in congresulu ungariloru catolici la Pest'a.

Ireptu-ace'a subscris'a intielegintia romana d'in districtulu protopopescu alu Bagáului:

Considerandu, cum-cá beserica nostra gr. cat. este autonoma, care si-are metropolitulu s'e propriu; considerandu, cum-cá unirea cu beserica Romei s'a facutu singuru numai sub patria puncte dogmatice in genere cunoscutu, remanendu ne nescirbata disciplina besericea nostre gr. cat. de ritulu orientalu; considerandu mai incolo, cum-cá beserica nostra este natiunale romana cu drepturi si disciplina cu totul osebite de ale ungariloru catolici:

Pre aceste puncte esentiale si neresturnabile subscrisii intindemu, cu reverintia, fiiesc'a nostra rogare cátra Escelentia vostra, principele adeveratu alu besericea nostre, s'e binevoiti, fára intardiare, a asterne dorintiele nostre cele insetate inaltulu ministeriu ung. constitutiunale, pretindendu dupa equitate ca, precum altoru confessiuni d'in patria, asié si noue Romaniloru gr. cat. s'e ni concéda infiintarea desu-amintitulu congresu besericescu, ca nu cum-va, d'in care-va precugetári laterali, s'e se mai améne cu éaun'a sentibile a afaceriloru nostre besericesci, scolastice si fundatiunali, descoperindu-i francu in numele nostru cumcá noi in congresulu autonomu ung. cat. la Pest'a, s'e aiurea, nu vomu merge nice una-data cu vatemarea besericea nostre romane gr. cat. Pre langa umilit'a nostra rogare amu remasu cu tota umiliti sierbi:

(urméza 30 subscrieri.)

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedint'ia de la 11 aprile.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales. Bujanovics. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Iului Andrászi, c. Em. Mikó si Balt. Horváth.

Dupa cetirea si autentizarea procesulu verbalu alu siedintiei d'in urma, si dupa presintarea mai multoru petitiuni, cari se transpunu comisiunei petitiunarie, presiedintele anuncia camerei, cá Stefauu G a b r i e l, deputatu alesu in cerculu Gónoz, cottulu Abauj, si-a depusu mandatulu deputatiunale. — Se ordinez a alegere noua.

Cont. Iuliu Andrászy pune pre biuroulu camerei legea sanctiunata de Majest. Sa, despre imprumutulu loterialu. Dupa publicare se tramite camerei magnatiloru.

C. Em. Mikó presinta proiectulu de lege despre construirea cálii ferate in cottulu Gómör. Se va tipari si tramite la comisiunea financiaria si pentru cáliile ferate.

Dan. Boczkó pune pro biuroulu camerei unu

proiectu de lege despre regularea raporteloru urbanu — So va tipari si impartí intre deputati.

Dupa ace'a se cetescu a trei-a ora, si primescu d' finitivu proiectele de legi adoptate in siedint'ia de sabata (9 aprile); se tramite camerei magnatiloru.

Presiedintele invita camera a enuncí in forma conclusu, cá se aména pana la 26 lunei cur. la 11 p. a. m. — Se decide.

Siedint'ia se suspinde pre 5 minute; la redeschid'e se cetesce si auténtica procesulu verbalu alu siedint'ie de asta-di.

In fine, presiedintele uréza deputatiloru serbati ferice, la ce deputatii erumpu in s'e traiesca presiedintele, si cu acést'a siedint'ia se inchiaia la 11³/₄ ore a.

Cuventarea deputatului Emericu B. Stanescu

(tíenuta in siedint'ia camerei repres. de la 6. aprile, cauz'a proiectulu de lege despre regularea Dunarei int Bud'a si Pest'a.)

Onorabila Camera! Cu privire la cestiunea de fáru nu voiu manecá d'in respecte natiunali, ci voiu vorbi mai d'in punctu de vedere financiaru, precum a vorbit si d. deputatu Sav'a Vukovics.

In totu casulu avemu de a observá: este ore t scopu si consultu a ne apucá de intreprinderi secundar ma chiaru de idee de lucsu si inca a le realisá prin s' prumutu de statu, si d'in cauz'a acestoru-a s'e negleget lipsele si recerintiele de rangu primariu.

Eu nu afiu in acestu proiectu nice unu interesu comunu, ci vedu in elu numai interese specifice localit' orasiului Bud'a-Pest'a, dreptu-ce nu potu primi proiectu pentru desbatere speciale.

Da, regularea Dunarei involve interesu comunu, in t numai atunci, candu cursulu ei s'ar regulá de la s' fruntaria pana la alt'a, s'e celu putienu pre unu terit' riu mai mare d'in tíera, nu inse si atunci, candu se p' in vedere a se regulá numai intre doue cetáti. Eu cred cá in casulu acestu-a detorint'a regulárii este a a loru-a, acaroru-a este si malulu dimpreuna cu drept' rile lui.

Cladirea docuriloru asemenea are numai interesu localu; rescumperarea podulu de preste Dunare, clad'e unei punti noue inca nu servescu la unu interesu comunu si apoi eu credu, cá mai inainte de tote trebue s'e c' derámu acele respecte, cari duc in modu nemediu-lor la bunastarea comuna.

Nice DVostra nu poturati afirmá si cu atátu putienu demonstrá, cá proiectulu de lege d'in cesti' purcede d'in respecte generali si ar avé de scopu l servesca la bunastarea comuna, la prosperarea comunicatiunei, industrii si a comerciului in genere.

Singurul DVostra scopu este, ca s'e vi-o spunu ceru si francu, — a face d'in Pest'a una cetate mare, t cetate de lume in detrimentulu si spre paralisarea Viet' si nu cautati, cá vi lipsescu mediu-locele pentru ajun rea acestui scopu. Bietulu poporu abie resuffa de grea tea dáriiloru; pre elu in daru veti contá, daca prin t proiectele de legi cautati a-lu incarcá, ér nice de c a lu usurá.

Dlu ministru presiedinte, in motivarea proiect' s'e de lege, a citatu una fabula vechia romana, facu alusiunea, cá capital'a ar' fi stomaculu si cetátile d' provincia ar' fi celelalte membre ale trupulu; voindu aci a deduce, cá daca stomaculu (capital'a) nu este t tritu, atunci slabescu si celelalte membre.

D. ministru presiedinte inse ar' fi potutu face i alta deducere d'in fabula dsale, si atunci ar' fi av' dreptu, daca ar' fi dísu, cá capital'a consuma si m' esce (ca si stomaculu) tote ce castiga si aduna cetá d'in provincia.

La proiectulu de facia, Domn'a lui mai potru faceá, daca citá un'a d'intro fabulele conatiunalistulu Andreiu Fáy. Moral'a carei-a este, cá cetátile d'in p' vancia si-facu metropola in tíera, si apoi metropol'a ac' le manca si le storce pana la osu.

Daca, in locu de argumente reali, voim'u s'e ne t ámu cu fabule, atunci fabul'a acést'a este forte pot' ta aici.

Ce se atinge de mine, eu inca dorescu inflor' capitaleloru, inse dorescu s'e infloresca de sine, prin t cesu naturalu, prin influint'a bunastarei tieriei, ér nu c le radicámu prin centralisatiune fortiaata, in modu m t ritu, prin ruínarea bietulu poporu contribuentu, si t detrimentulu bunastarei comune. — Cá-ci in casulu ac' vomu deveni amarnicu la acelu resultatu dorerosu prin o astfelu de inflorire maestraita a capitalei voru c cadé cetátile d'in provincia de-arendulu, — una ast' de infrumsetiara a metropol'ei va produce numai p' risu in provincia, precum acést'a se vede pretotini si mai vertosu in Angli'a.

Decum-va Bud'a-Pest'a are lipsa de mai m t punti, de regularea maluriloru sale dela Dunare, t zidirea docuriloru si alte re-erintie locali, faci-si' l numele domnului d'in poterile sale, cá-ci si de alt' l ea sunt cetátile cele mai avute in tíera, — dan recurga la spriginulu intregi tierie, care d'in intreg

derile lor, imediate nu va poté trage nici unu folosu comunu.

Prin urmare, avendu in vedere că întreprinderile cestiunate, între împregiurările de facia facu numai luesu, si nici cătu vre-una interesu imediatu de tiera, si, avendu in vedere, că tiér'a este storsa, încātu luesulu nu pote fi justificatu, dar' nici că stă in proportiune cu pōtint'a de contribuire a bietului poporu: eu nu primescu de feliu acestu proiectu de lege pentru a fi permisu la desbatere speciala.

D'in Comitatulu Clusului, 18/3 1870

Onorata Redactiune! Denegarea Congresului pentru romanii gr. catolici d'in Ostu-Mongoli'a, facuta cunoscuta publicului prin una corespundentia de dato Blasiu 15/2 1870, sub titlulu „Articulus a Lipitorokról“, tiparita in „Federatiunea“ Nr. 17—349, pre toti ni-a desgustatu si ne-a impinsu in unu stadiu de desperatiune, de a nu mai poté sperá nemicu de la acestu regimu imprudente, care in tota privint'a e neloialu si injustu facia cu romanii!

In acésta cauza, noi ascriemu motivulu neresutei singuru numai portarei celei neresolute si siovaitorie a archiereilor nostri, cari n'aru debui sè-si uite de oblegamentele lor, pentru patria, natiune si Dumnedieu, respective pentru religiunea nosta sacra! — d'icu, nu ar' debui sè-si uite că Santiele lor mai in ainte de tote sunt omeni, — romanii — si Archierei, si ca atari specialminte d'in fia-ce puseitiune sunt oblegati a corespunde detorientieloru sale, si in specie ca Archierei cu resoluta constantia sunt oblegati pana la martiriu a se gertfi pentru bunastarea, mantuint'a, cunoscentia corelegiunariilor, si turmei lor incredentiate, că-ci la d'in contra cu totii voru debui sè tremure inaintea venitoriului pentru siovaitoria si neresolut'a lor portare, si la betranetiele lor voru fi mustriati de conscientia, pentru că prin neimplenirea oblegamentului lor au uitatu a vietui!

Ide'a, planulu si consiliulu impartesitu in articulu „Autonomi'a baserecei romane“, tiparitu in „Federatiune“ Nr. 21—353, potu sè fia bune si sè-si afle rezultatulu doritu; — inse sunt cu totulu nepractice, că-ci e lesne a scrie d'in Pest'a, — inse e forte cu greu a realisá, că-ci întreprindietorii speciali aru fi persecutati*) pana la estremitati, fiindu că, intru adeveru, apucaturele cele arbitrare si despotice a le amplotiilor sunt fãra de margine!

Poporulu si intelegenti'a rurale romana ar' fi mai aplecati a dice „siachu“ reginei si reginei de una data, cu una piatra, prin intorcerea loru cumulativa si solidarita la religia ea ortodocsa, unde celu pucinu pre terenulu religiunariu le-ar' poté fi conscientia incai odichaita si esistentia mai ascurata.

Unu caletoriu d'in Blasiu ne spuse, că Georgiu Catona, avocatulu Clerului Archidiececanu ar' fi moritu in 13/3 1870, fia-i memori'a nestersa, dupa cum si-a implenitu oblegamentulu. La intrebarea, că avocatulu clerului căti concipienti, practicanti, cancelisti si mundanti a avutu in cancelaria sa advocatiale, — mi s'a respunsu, că avocatulu Clerului Archidiececanu in cancelaria sa a avutu singuru numai unu cancelistu si pre altulu nemene!

Deca acestu respunsu e adeveratu, atunci nu pote fi mirare, că averea basereceloru, scoleloru si proprietãtãle portiuniloru canonice sunt espuse la instrainare si atacate, parte de insi-si preotii si curatoriul basereceloru, parte de particulari si domni terestri, firesce si de sene intielegundu-se, că totu de a un'a cu ajutoriulu indulgentiei preotului, care parte in nescientia, parte in corumperea preotului si a Curatoriului supremu si-afia isvorulu!

Ce ar' dice Onoratulu publicu, candu eu asi in drasni a dice, că cutare preotu d'in Cottulu Clusului, scol'a romana comunale confesiunale a vendutu-o de veacu unu evreu, care de actu tiene crisma in dins'a! Acést'a nu e anecdota, — acést'a e factu implenitu in seclulu alu XIX, — si respunderea constatãrei acestui factu o ieu a sup'a mea. Numele preotului de una cam data nu voiescu a-lu numi in aintea Onoratului publicu romanu, nu dora că asi voi a-lu crutiã; că-ce, atãtu pentru acestu factu cătu si pentru multe, multe altele inumane si inconveniente unu omu cultu si preotu, nu e mai multu demnu de crutiare, dara nece de a mai fi preotu; fãra pietatea, care o detorescu multu venerabilulu Consistoriu metropolitanu cu atãtu mai tare me opresce a-lu numi, — că-ce tote abuserile acestui monstru sunt aretate prin unu conceptu speciale in 112. puncte S. Consistoriu Metropolitanu, de unde sperãmu vindecarea abuseriloru si pedepsirea abuseriloru; — dorirea mea in acésta cauza e unica

*) Ce lucra potu întreprinde Romanii in favorulu drepturiloru loru natiunali — fãra d'a fi persecutati? Ast'a e bub'a nostru, că multi se temu pre tare de persecutiuni — candu-e vorb'a d'a lucrã romanesce, si d'aci vei fi deducundu si DTA nepracticabilitatea planulu nostru. Ne dore a constatã asemene lucru.

Red.

ace'a, ca sè dè ceriulu, ca eu sè nu fiu silitu a face suo tempore cunoscuta onoratulu publicu acea aretare cu tote aditamentele ei.

Numai in cerculu acestu-a sci 4 casuri, că averea immobile a basereceloru a fostu atacata si instrainata prin insi-si preotii confesiunali.

Pedepsirea acestoru abusanți jace in sfer'a Consistoriului, ér' aপরera totoruru proprietãtioru nostre beser. sar' tiené singuru de sfer'a advocatului archidiececanu, — că-ci la d'in contra eu nece că potu precepe pentru ce ar' fi de lipsa unu advocatu archidiececanu et quidem cu plata de 1200 fl. v. a., sèu are dinsulu oblegamentulu a aপরã proprietãtiele basereceloru numai singuru d'in giurulu Blasiului?

Mi-vene a crede, si pare că asi poté si afirmá, că in intreg'a Archidiececa nu este comuna, a carei proprietate besericesca sèu scolasteca nu ar' fi atacata, in un'a sèu alta forma, care pana acumu intocm'a ca si procesele fiscului de regula tote au fostu pierdute!

Deca in atãte-a comune, d'in lips'a plenipotentiului, atãte procese sunt espuse la periclitare, atunci dificile est sathiram non scribere, — si este de creditu, că cancelaria advocatului archidiececanu sè aiba numai si numai unu cancelistu??

Eu, dupa simpl'a inse practica mea opiniune, asi fi de parerea, ca tote procesele proprietãtioru besericesci, scolasteci si ale portiuniloru canonicali sè se concedia, pre langa unu oblegamentu, advocatului archidiececanu, — si in acestu casu acele proprietãti numai de cătu si ar' castigá unu respectu, si ar' fi eliberate de despotismulu unoru preoti, ba ar' debui sè evaporeze cu totulu acea absurda idea d'in capetele unoru pusilanimi si ne-preceptu, cari se considera pre sine de proprietarii si despotii averiloru baserecesci.

Inse, decã procesele proprietãtioru besericesci si scolasteci se voru incredentia advocatului Archidiececanu, trebuie ca in cancelaria advocatului archidiececanu sè nu fia numai unu cancelistu ci 5—6 concipienti, 10 practicanti, 20 cancelisti si 40 mundanti!

Numerulu acestui personalu se pote că ore cui va sè fia imposibile, inse eu afirmu contrariulu, că-ci archidiececa numai atunci s'ar poté fãli cu membri inteligenti si practici, candu cancelaria advocatului archidiececanu ar' fi astu-feliu organisata, ce necaiure e asié lesne ca tocm'a-i in Blasiu, unde studiele teologice sè se reduca la 3 ani, si teologii cu acea fundatiune sè fia constrinsi a practisá alu 4-lea anu in cancelaria advocatului archidiececanu.

Că-ci cu dorere! inse debue sè marturisimu, că cei mai multi teologi, candu parasescu Seminariulu, nu sci serie nece baremu una suplica, — nu sciu care actu de care bransiu se tiene, — nu sciu unde au sè incuse candu sunt vatemati, sèu atacati, — nu sci cum sè se apere in contra incusatoriloru, — nu sci cum sè dè unu svatu corelegiunariiloru, — si nu sci baremu cum sè dè una informatiune esacta autoritãtioru, — si in fine nu sci cum sè vorbésca — si tremura chiaru si de unu cutare solgabitã*) ba si de unu notariu impintenatu! Daca clericii nostri aru practisá inse unu anu in cancelaria advocatului archidiececanu, tote aceste neajunsuri aru evaporá si nu aru esiste, — baserec'a, scol'a, proprietatea loru, institutul eclesiasticu, si membrii ei aru insulfã adversariloru unu respectu!

E bene, dar' avocatulu archidiececanu a moritu, ar' debui inlocnit prin altulu, si cine sè fia acelu-a? Cantati-lu bine, si lu veti affã in Clusiu, care in tota privint'a e demnu, aptu si cababile, care pre langa unu salariu pote mai bunu ca alu lui Catona, pre tota intemplant'a, e in stare d'in studiele juridice practice celu pucinu 4 ore pre septemana a si esplicã teologiloru tertianiti si patruaniti, cari astu-feliu fundamentaliter ar' poté fi pregatiti pentru una vietia sociale.

Ide'a radicarei unu teatru natiunale e bene primita pre aci de toti bene semitorii si realisarea ei e dorita cu cea mai esacta sinceritate, si ne bucurãmu candu vedemu, că escelent'a nostra intelegentia d'in Pest'a a luat measure seriose, pentru realisarea si efectuirea acelei idee. Au ce? 3½ milione de romanii sè nu fia in stare a creá unu teatru natiunale, d'icu, una scola practica pentru cultura natiunale, d'emma spiritalulu dominante de acum? Implinesca-si fia-care romanu oblegamentulu sèu a proportiune egale, care o detoresce cultulu natiunale, venitoriulu si lui Ddieu, si nu voru trece dieci de ani pana ce vomu avé unu templu alu Taliei. — Nu ve infricati si nu desperati, că acést'a e proprietatea numai coloru pusilanimi, romanii inse trebuie sè fia magnanimi!

Comitatulu centrale organizeze celu pucinu 200 comitete cercuali; defiga fiasce-carui comitetu unu cercu anumitu, nu mai multu ca de 20 comune anumite, astu-feliu sè impartia tote comunele romane d'in Ost-Mongoli'a sub ingrigirea acestoru comitete, cari voru ingrigi ca

*) Tremura dieu, că-ci szolgabiraiele si notarii impintenati mai toti sunt elevii scolei magiare de botologia!

fiasce care sufletu de romanu sè fia invitatu si animatu spre implenirea oblegamentului sèu proportiunatim egale.*)

Acum, dupa-ce prin unu decretu ministeriale s'a stersu tacs'a chirurgicala pretensa dela parochiele copulatorie, stimatulu Comitatulu centrale afle midiloece si modru, ca romanii sè depuna d'acum inainte tacs'a copulatiunii pre altariulu culturei natiunale, in suma celu pucinu de 1 fl v. a. dela persona. Acésta suma, impreuna cu sumele ce s'ar' aduná prin Comitetele provinciali in adinsu spre acestu scopu organisate, in unu tempu de 10 ani lesne ar' poté urcá la 2.000.000 fl. v. a., d'in care suma cu unu milionu s'ar' poté radica edificiuulu; ér' celu alaltu milionu ar' fi fundulu teatrulu natiunale!**)

Pentru ca in sensulu programulu dela Turd'a sè pota merge una deputatiune la Maiestate spre a face cunoscutu gravaminele si suferintiele natiunii romane, a cere vindecarea loru si a se rogá pentru eliberarea Domnului Alexandru Romanu, pre aici amu plenepotentiatu pre Dnii: Georgiu Baritiu, Timoteu Cipariu, Dr. Iosifu Hodosiu, Elia Macelariu, Dr. Ioane Ratiu si Iacobu Bologa, barbati distinsi atãtu prin cunoscentia împregiurãriloru cătu si prin nobletia ini mei, resolutiunea si independintia personale.

Cu privire la causa Tofaleniloru, amu fi de opiniune ca scuma, dupa ce au resultat astu-feliu de colecte frumose, ar' fi cu scopu a se terminá suferintiele acoloru nefericiti, prin cumperarea, comasarea si impartirea unei proprietãti între acei suferitori. Comitatu respectivu va fi cu precautiune ca dreptulu regale apartinente acelei proprietãti cumperande sè se doneze in folosulu scolei comunali, ca astu-feliu totu-una-data sè fia ingrigitu si pentru crescerea intelectuale a acoloru nefericiti, si per omnia sè se afle modru, ca in acea colonia romana nice candu sè nu pota intrá spre locuire si vietuire vre-unu evreu, cari sunt demoralisatorii si seductorii poporului, si in specie sè se ingrigesca, ca, dupa ce drepturile regali apartinente de acea proprietate, se voru doná scolei, acele nece candu sè se pota esarendã evreiloru.

Protopopulu d'in Comitatulu Clusului, ca inspectorulu scoleloru comunali d'in tractulu sèu, a inceputu cu tienerea esamenelor, cari curgu ca electrulu, ér' progresulu prunciloru mai incetu ca melciulu; — docentii, afara de unulu, nu-si implenescu detorientiele sale, sèu mai bine s'ar' poté dice că in totu tractulu este numai unu docente, la care pruncii mai invetia câte ce-va; — protopopulu in una singura di tiene câte in 2—3 comune esamenulu, merge d'in comuna in comuna calariu pre una épa, pre carea si-o lega de tãrnatiulu scolei, intra in scola, de unde mai antãiu scrie estafeta la proxima comuna, ca docentii sè adune pruncii spre a tiené esamenu incai asta-di, preotulu cu curatoriulu supremu cu diurnulu de 2—5 fl. v. a. pre sam'a protopopului incai si fia pregatiti si de facia; — pana candu prot'a scrie estafeta, docentele aduna vre-o căti-va prunci, pre cari D-lu prota dupa espedarea estafetei pentru comun'a proxima, in cătu-va-si i esamineza, lauda, apoi-si face socot'a cu curatoriulu supremu, astu-feliu ese afara, se urce pre calaria, si merge in comun'a vecina.

Se intempla casuri si de acele, că prot'a sosesc inaintea estafetei, unde afla totulu in disordine, mai cu sama pre curatoriulu supremu nepreparatu cu diurnulu apoi sè audi esprimerea, neindestulirea si dogenele parentesci!

Astu-feliu s'a templatu cu mai susu marcatulu prota in Comun'a P... siu!

Prea santite Blasiule! mai intorce-ti santii ochi si spre scolele confesiunali, că-ci drumulu de fieru vine cu rapediune, si cultura europena ne affa nepregatiti.

Unu romanu devotatu.

VARIETATI.

*) (In arsenalulu Romaniei) se affa unu depozitriu de 51.000 puscii de diferite sisteme si dintre cari 24.800 sistemu Peabody, 1.000 sistemu cu acu, restulu se compune d'in puscii franceze, englese si altele, a fara d'in serviciu. In arsenalu se mai affa asemene si unu numeru de 20.000 arme albe. La demontarea unei arme, sistemu Peabody, s'a constatatu, că acést' arma se affa in cea mai buna stare si că s'ar poté pune in serviciu fara nice una preparatiune prealabile.

**) (Stabilimentulu de pirotechnia alu Romaniei) se compune d'in salele urmatorie: I. Sala unde se conserva materialele pentru confectionarea tuburiloru armelor cu acu, precum si modele pentru turnarea glontieloru de diferite sisteme. II. Sala unde se torna glontiele, sistemu Peabody si cu acu, asemene

*) Procederea acést'a ar' fi salutaria pentru oricã întreprindere natiunale: Reunire intru tote! Red.

**) Aci urmèza câte-va observatiuni in privint'a locului, unde ar' fi a se radica teatrulu romanu. Angustimele spatiului ne-a indemnatu sè ni rezervãmu publicarea loru pre atunci, candu fondulu pentru infintierea teatrulu nostru natiunali va fi destulu de mare pentru a justifica discuterea cestiunii că: unde sè se edifice teatrulu natiunali romanu? Red.

*

ungerea cu seu a glontielor de sistem Peabody, precum si turnarea mantalelor, proiectilelor pentru tunurile de otielu. III. Patru sale pentru confectionarea cartusielor pentru pusele cu acu, precum si carabinele de cavaleria de acela-si sistem. In aceste patru sale actualminte lucreaza 96 femei si 6 artificieri, producandu pre di 12,500 cartusie terminate si impachetate. In aceste patru sale se mai afla acum 24 femei si 2 artificieri pentru incarcarea tuburilor pentru cartusiele Peabody. Numerul tuburilor ce se incarca pre di, este acum de 6,000. Mai este una sala unde se afla cartusiele Peabody, impachetate câte 10, in numeru de 62,000. Tote diferitele operatiuni ale confectionarii cartusielor de ambele sisteme, se efectueaza cu cea mai mare abilitate. („Curier.“)

* (Numerul diarielor in raportu cu populatiunea). Numerul diarielor atatu politice catu si scientific si artistica, este ca proba d'in cele mai invederate despre starea de cultura a unei natii. D'in acestu punctu de vedere, éta care este numerul diarielor in principalele staturi d'in Europa, dupa D. Hatin:

Populatiunea. Jurnale.

Francia	37,000,000.	1,640,	1 diariu pentru 23,000 locuitori.
Englita	28,000,000.	1,260,	— 23,000 —
Statele-			
Unite	30,000,000.	4,000,	— 7,000 —
Prusia	18,000,000.	700,	— 26,000 —
Italia	27,000,000.	500,	— 54,000 —
Austria	38,000,000.	365,	— 15,000 —
Elvetia	2,500,000.	300,	— 8,000 —
Belgia	4,700,000.	275,	— 15,000 —
Holanda	3,500,000.	225,	— 16,000 —
Rusia	66,000,000.	200,	— 330,000 —
Spania	15,000,000.	200,	— 75,000 —
Suedia si			
Norvegia	5,200,000.	150,	— 36,000 —
Danemarca	2,000,000.	100,	— 20,000 —
Turcia	37,000,000.	100,	— 370,000 —

Publicistulu francezu nu vorbesce despre noi. Admitendu ca medilocia unu numeru de 30 jurnale pentru Romania, si ca populatiune de 4,500,000, ar veni unu jurnal pentru 150,000 de locuitori. Sè marturisim ca suntem inca inapoiati. Este de observatu, ca statele republicane, au mai multe jurnale in raportu cu populatiunea. Cátu este de inapoiata puternica Rusia cu toti soldatii sei in raportu cu mic'a Elvetia! („Revista scient.“)

* (Monetele lui Miletic.) Diariulu „Agr. Ztg.“ i se scrie d'in Karlstadt, ca de unu timpu incoace circuleaza prin acea cetate unu multime de monete de aducere a minte. Pre una parte a acestoru monete este tipulu lui Miletic, ér' pre cealalta parte este aquila (vulturulu) muntenegrina. In giurul aquilei se afla unu cununa cu urmatoriele inscriptiuni in limba serbesca: Crna gora, Bosna, Hercegovina, Primorje, Hrvatska, Slavonija, Banat, Srem, Backa, Stara Srbija (alu unu-spre-dicea lea cuventu nu se pote ceti.) — Se dice, ca acesta moneta se pretiucesce in 10 er. si unii omeni o si primescu in acestu pretiu.

* (Recrutarea in Transilvania.) Pana acum s'au asentatu in 160 cercuri: 3334 recrute pentru armaa comuna (la linia), 559 pentru reserva si 241 fetiori la honvedu. Comisariulu reg. a insciintiatu ministeriulu, ca tinerii de la granitia romana, cari au fostu siliti a-si duce vitele spre iernare in laintrulu Romaniei, sè se asenteze numai la finea lui juliu.

* (Numiri.) Demetriu Moga, fostu jude la tabla reg. d'in Tergulu Muresiului, este numitu presiedinte alu senatulu la acesta tabla reg.

* D. Comite Carolu Rosetti tienu, in 29. mart. st. v., unu conferintia: despre Domnediu si principalele forme ce a investitu acesta idea la diferitele popore.

* (Statisticu.) Cottulu Ugocea are unu poporatiune de 67,498 locuitori, d'intre cari 33,538 sunt barbati si 33,960 femee; deci seculu femeescu e cu 422 suflete mai bine reprezentat decatu celu barbatescu. Dupa religione: 5,479 sunt rom. cat., 44,037 grec. cat., 40 grec. orient., 40 de religione augustina, 11,169 de cea elvetiana si 6,788 gidani; 19,436 sunt casatoriti, 13,206 necasatoriti, 816 barbati veduvi, 80 barbati despartiti, 17,769 fete feciore, 3,198 femee maritate, 2,845 veduve, 148 femee despartite; 799 barbati sciu numai ceti, 5,379 ceti si serie, 1,139 femee sciu numai ceti, 2,707 ceti si serie, nu sciu ceti nece serie 27,360 barbati si 30,114 femee.

* (Poporatiunea cetatii Iaszbereny) face 20,233 suflete, d'intre cari 10,064 sunt barbati si 10,169 femee. Dupa religione: 18,471 sunt rom. cat., 1248 elvetiani, 441 gidani, 45 grec. orient., 25 augustini, 1 grec. cat., 1 armenu cat. si unu nu apartiene la nici unu religione. 5639 sunt barbati necasatoriti, 4182 casatoriti, 213 veduvi, 30 despartiti; 5115 fete feciore, 4111 femee maritate, 906 veduve si 37 despartite; 290 barbati si 766 femee sciu numai ceti, era a ceti si scrie sciu: 3853 barbati si 2940 femee; nu sciu ceti nece scrie: 7482 barbati si 1646 femee.

* (Poporatiunea celor 16 cetati

d'in Zips) face 30,075 suflete, d'intre cari Igle are 6691, Kirchdranf 3360, Leibitz 2966, Wallendorf 2934, Bela 2428, Lublau 2056, Pudlein 1659, Felka 1218, Kniefen 1186, Poprad 1061, Matzdorf 931, Menhard 861, Georgenberg 803, Durand 714, Ristdorf 610 si Mimersdorf 597. Dupa religione: 17,714 sunt rom. cat., 10,949 de religione augsburgica, 840 gidani, 364 grec. cat., 191 elvetiani si 17 nazarineni.

Sciri electrice.

Parisu, 9 aprile. Faimelle despre cris'a ministeriale n'au incetatu inca, cu tote aceste inse unu schimbare a cabinetulu in momentele de facia este mai putienu ca probabile. Lucratorii d'in Creuzot ascepta diu'a de 10 ap adeca terminulu unui strickeu generalu.

Parisu, 9. apr. ser'a. Mai multe foie anuncia, ca Buffet, ministru de finantie, si-a datu demisiunea si e imperatulu a primit-o. Se dice, ca si Daru si Talhouet si-aru fi datu demisiunile si ca Magne, Chevreau si Lagueronniere i voru inlocui. Scirile mai noue inse dicu, ca intre membrii cabinetulu este contielegere perfecta, chiaru si Buffet si-va tiené portfoiulu.

Madridu, 9 apr. Scirile d'in Barcelona dicu, ca trupele au ocupatu asta-di demanetia suburbiulu Garcia si cu acesta au facutu capetu rescolei.

Madridu, 10 aprile. Se dice, ca caus'a ducelui Montpensier se va aduce inaintea justitiei.

Athena, 10 apr. Regele decise, ca pentru diu'a serbarii independintiei Greciei sè se radice unu monumentu grandiosu.

Viena, 11 apr. „Fageblatt“ anuncia, ca Rechbauer nu va intrá in cabinetulu lui Potocki. Totu acesta foia dice mai departe, ca c. Potocki a primitu ieri plenipotencia de la imperatulu ca sè constitue unu ministeriu provisoriu, care sè conduc afacerile pana candu se va formá unu ministeriu parlamentar d'in camera deputatiloru, ce se voru alegé de nou.

Viena, 11 apr. Noulu cabinetu s'a formatu. Se va publicá oficialminte mane scú poimane. Taaffe si Depretis inca voru intrá in noulu ministeriu.

Viena, 11 aprile. „N. Fr. Pr“ anuncia ca cont. Leo Thun se fece intermediatoru intre Potocki si feudali. Principele Carolu Auersperg conchiamá aristocratia credintiosa constitutiunei la unu conferintia in Prag'a.

Viena, 11 apr. Se constateza d'in fonte siguru, ca negociarile cu Rechbauer s'au interuptu. In dilele cele mai de aproape se va publicá presiedintia ministeriale a lui Potocki si indata dupa acea numirea colegiloru lui. Completarea noului cabinetu merge tare incetu.

Viena, 11. aprile. La ordinulu si in presintia imperatulu s'a esaminatu principele de corona in 8 si 9 a lunei curinte d'in tote studiele scol.

Viena, 11. apr. „Presse“ anuncia, ca imperatulu a tramisu principelui d'in Muntenegru marea cruce a ordulu leopoldinu.

Constantinopolea, 11. apr. Nubarn Pasi'a amendá putienu proiectulu relativu la reformarea justitiei Din Egiptu si Porta lu-accepta. Proiectulu in esentia este totu asie, precum l'a acceptatu si comisiunea internatiunale.

Parisu, 11. aprile. In siedintia de ieri a camerei, Favre invita pre ministru Buffet ca sè arete motivele repasirei sale d'in cabinetu. Buffet respunde, ca momentulu nu este potrivit pentru chiarificatiuni. Ollivier dise, ca ministeriulu remane nestramutatu pre langa cuprinsulu senatus-consultulu, care, la recomandarea ministeriului — imperatulu l'a acceptatu fara nice unu modificare. Ollivier dechiará in decursulu vorbirei sale ca elu nu este servulu plecatu alu unui regimu personalu. Favre cere ca sè se esprime mai claru. Segris se mira, ca chiaru atari persone se opunu plebiscitulu, cari se provoca totu-de-un'a

la suveranitatea natii; elu refuta atacuril indreptate contra ministeriului, care a dovediu ca este fidelu misiunei sale liberale. Favre i respunde, ca conduit'a ministeriului se abate de la adeverata conduita a camerei si a natii. Segris observa ca Favre este inamiculu libertatii. Ollivier respundendu la unu intrebare dice: regimulu a decisu a publicá plebiscitulu in tota Francia in un'a si acea-si di.

Madridu, 11 aprile. Subu biulu Grad d'in Barcelona s'a potutu cucerí numai dupa unu lupta inversiunata. Trupele pradara unu multime de arme si patrute. Rescola a avutu unu carateru curatu socialu, recrutarea a fostu numai un pretestu.

Londra, 12 aprile. Bugetulu areta, perceptiunile anulu trecutulu sunt cu multu mensemnate de catu preliminarulu facutu, ér' engatiunile dovedescu unu economisare mare. Preliminarulu anulu curinte ofere unu escedinte insemnatu. Vistierniculu propune delaturarea contributiunei pentru carti de jocu, produse de aur si argintu si reducerea contributiunei de venitu cu un penny, mai departe propune a se reduce transportulu diurnaleloru d'in intrulu tieri la 1/2 pentru a se reduce contributiunea calei ferate cu 25 percente, ér' van'a pentru importulu zaharulu sè se reduca cu 1/2. Camera primi reducer vamei pentru importulu zaharulu.

Viena, 12 aprile. Noulu cabinetu d'in Viena va const numai d'in trei ministri de ratu, adeca unu ministru presiedinte, unulu ministru de justitia si unu ministru de interne. Ministru presiedinte va primi si portfoiulu agriculturii, ministru de justitie pre alu instructiunei publice, Ministeriulu finantelor si alu comericiulu se voru ocupá numai provisoriu.

Timisiora, 12 aprile. In adunarea generala a reprezentantiei cetatii s'a decisu cu unu majoritate a se suscepe restauratiunea oficiala.

Parisu, 12 apr. Se facu inca incercari de a se restitue pre Daru sè reintre in ministeriu. Asta-di se ascepta resoloverea curintulu.

Bucuresci, 12 aprile. Unu decisiune domnesce aduce la cunoascintia camerei, ca Depretis a primitu demisiunaru ministeriulu. D'in caus'a reconstituerei cabinetulu, sessiunulu camerei se amena inca pre 8 dile.

Viena, 13 aprile. „W. Ztg“ publica unu optu autografe ale imperatulu catra membrii cabinetulu ministeriulu, prin cari i dispenseza de furtiunile loru i numesce pre Giskra, Herberich, Brestl de consiliari secreti ér' pre Stremayer de consiliariu auicu. Totu „W. Ztg“ publica mai departe patru scrisori autografe ale imperatulu prin cari numesce pre Potocki de ministru presiedinte si conducatoriu alu afaceriloru de agricultura, Taaffe ministru de interne si conducatoriu alu ministeriulu pentru apararea tierci, Taaffe de bouschnig ministru de justitia si conducatoriu alu ministeriulu de culte, lui Distler, siefulu de cultura, i incredintieza conducerea finantelor, Depretis conducerea afaceriloru de comereciu.

Constantinopolea, 13 aprile. In sesiunulu unu conciliu ecumenicu ortodocsu se va discuti totu mai tare. Patriarculu a respinsu fermamintulu natiunea armena s'a datu pre partea Secularistiloru.

Bursa de Viena de la 13. Aprile. 1870.

5% metall.	60.50	Londra	123.50
Imprum. nat.	69.65	Argintu	120.50
Sorti d'in 1860	96.60	Galbenu	120.50
Act. de banca	715.00	Napoleon'er	120.50
Act. inst. cred.	258.20		

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMAN

Redactoru respund. interim. IONU PORUT